

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyiltírással
vonatkozó minden külföldi és szer-
kesztői küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábon petita
5 kr. — Nagyobb és többzetű hirdetések
jutányosan eszkaláltnak.

Bélyeg minden beiktatásnál 20 kr.

Nyiltírási garmond sora 20 kr.

B.-Gyarmat ápril 16-án.

Két vármegye hazafias és bölcs határozatáról vettünk örvendetes tudomást. Mindkét vármegye megérdemli a többi vármegye elismerését és minden jó hazafinak kalapot kell emelni eme fontos határozatok előtt.

Amennyiben hazafiaságról van szó, (a haza minden előtt), első sorban ki kell emelnünk Zólyomvármegye ama határozatát, mely elrendelte, hogy a megye községeinek tót hangzású nevei megmagyarosítsanak, és illetve, amennyiben Zólyomvármegye több községének neve ezelőtt magyar volt, de eltörtösödött, ezen nevek visszamagyarosítsanak. Ha elgondoljuk, hogy Zólyomvármegye lakossága jóformán egészen tót nemzetiségű; akkor kétségkívül bekel vallanunk hogy a hozott határozat minden tekintetben nagy fontossággal bír. Mert Zólyomvármegye józan tót lakossága belátta azt, hogy Magyarországon az uralkodó és irányadó faj csak a magyar lehet, belátta azt, hogy az itteni tót lakosság jövője és existenciája csakis úgy biztosítható, ha a magyar állam eszme exclusive érvényesül éjszaktól délig, s nyugattól keletig; be kellett látnia azt, hogy a magyar nemzet, mely a nemzetiségek békés együttélését szorgalmaztatta, megérdemli, hogy minden irányban erősítsék, s a magyar szellem a tót nép közt is minden megengedett úton módon terjesztessék. Ezen hazafias határozat Zólyomvármegye által egyhangulag hozatott, s annak kimondásánál eltörtpült a nemzetiségi chauvinismus! Ezért érdemel nagy figyelmet ezen fontos határozat, azért kell ezelőtt minden magyar embernek kalapot emelni, s áldani a magyarnemzet hatalmas geniusát, mely örökös felettünk, s férfiakat küld a vármegyék bátyáira, kik a magyar állam eszméjét és a hazafiaságot nemcsak megmentik és megőrzik, hanem azt megszilárdítani és terjesztetni szent missiónak tekintik.

Az egész ország elismerését megérdemli Zólyomvármegye, mert ezen megye a hazafiaságban mindig előljárt, s első volt, mely behatolt a panslávok sötét oduiba, hogy leál-
cázza őket és gátat vessen hazafiatlan üzemeknek.

Hisszük, hogy ezen határozat megérlelésénél nagy érdemei voltak: néhai bró Radvanszky Antalnak, tudjuk, hogy a talajt előkészítette Grünvald Béla is, és megvagyunk győződve, hogy a mostani derék főispán, br. Radvanszky Béla, valamint a megye kitűnő és tekintélyes alispánja: Csipkay Károly, ki a lapok szerkesztőjének iskolatársa és jó barátja, s kit épen ezért személyesen ismerünk, a hazafias szellem terjesztése körül mindent elkövetnek; ámde nem lehet tagadni, hogy Zólyomvármegye lakossága a haladás útján van, termelési, ipar és kereskedelmi kulturája előrehaladott, s népének érettsége oly magas fokon áll, mely megérteti vele, hogy magyarország csak úgy lehet boldog és hatalmas, ha észszerűtünk, s a magyar állam eszmét nyelvben és szívben szilárdítjuk!

Éljen Zólyomvármegye!

Igen, éljen, viruljon és példája átszálljon a szomszéd vármegyék határain, átszálljon ide Nógrád vármegyébe is! Mert hát itt is meg kell inpitani ezt a kérdést, nálunk is vannak ol-

törtösített községek, eltörtösített községi nevek, s ráférne több községre, hogy neve magyarosítsassék. Így például Uhorszákn ezelőtt magyarok laktak, miért ne nevezhetnők ezen községet: Magyarfalvának, Szenna mért Szenna és nem Széna? Zaihlava mért nem Tuskés? Turópalya-Túrmező? Lupoca-Laposa? Miért ne magyarosíthatnók meg a következő neveket Riba, Maskova, Abeloča, Lentvora, Nedeliste, Polichnó, Závoda, Zelene, Bisztricka, Hradistya, Korna, Ozdin, Mágyó, Turicska, Bzová, Dobroca, Podrecsány, Tosoneza, Udornya, Priboj Tiszovnyik; mért törünk olyan Kotman-Lehota féle neveket? Hiszen ezen nevek valószínűs szögyen foltok Nógrád megye 274 községének szép magyar hangzású nevei között. Reméljük, hogy Zólyomvármegye példája meghatja honfi kebleinket, s a Garam rohanó hajjai a csendes Ipolyt gyorsabb és erősebb lüktetésre fogják serkenteni.

A másik fontos határozatot Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunvármegye hozta még e hó 13-án tartott évnegyedek közgyűlésén. Ez nemis határozat, hanem providentialis nagyszabású adomány. T. i. 180,000 frtot, azavazott meg Magyarország első vármegyéje a megyei tisztviselők nyugdíj alapjára, s ezen összeget 2%-os megyei pótdadóján fogja behajtani. A providentialis bizottsági tagok száma, mely ezen összeget nemes keblűséggel megszavazta: 147 volt, a szűkkeblűségben, vaskalaposságban és vármegye irtásban leledző 45 ellen. Pestvármegye a kor intő szavának meghódolt, Pest vármegye ezen tényével a vármegye, ezen ési jó intézmény fentartása és megszilárdítása mellett fényesen demonstrált, tudván azt, hogy a vármegye csak úgy és akkor felelhet meg sokoldalú hivatásának, ha tisztviselői jók, képzetek és megbízhatók, hogy pedig a vármegye jó tisztviselőket kaphasson, oda nem elég a választási dicsőség, hanem kell az, hogy a tisztviselő és családjának jövője biztosítsassék.

Megyénkben a tisztviselők magok kezdeményezték a nyugdíj alapot; a csekély fizetésből minden hónap 1-én szigorú precizitással levonja a pénztárnok a perzenteket. Ezt cselekezik már 3-ik éve. A vármegye, hogy sem gonosz praecedensül a megyei pótdadót inaugurálja (már ugyan be van hozva a katonai elszállásoláshoz folyó kártalanítás miatt B.-Gyarmat és Losonc javára, de ebben sincs kétség!), inkább belekezdett a más rendeltetésű segédalmi pénztárba, s ebből 5 év alatt 5 ezer ftocská fog kilyukadni. Most a nyugdíjalap összege: 6559 frt 35 kr. Ily uton és módon nem nyugdíj alapot, de temetkezési alapot sem lehet létesíteni.

Hogy mikor lesz ebből olyan összeg, melynek kamataiból az elaggott tisztviselőknek nyugdíjat adni lehessen, azt a mostani tisztviselőség meg nem éri? Ez tehát valószínűs erőkördés, s olyan jó akarat is, hogy egyes megyei írók kiadott műveik jövedelmét e célra szánják, keserű satyra. A megyei tisztviselők fizetése olyan arithmetikával van kiszámítva, hogy ha abból egy-két frtot elhúznak, akkor egy-két napi megélhetési alapot vonnak ol tőlök. Hát hogy ilyen misorabilis fizetésű sereg százezres nyugdíj alapot teremtsen, azt elhinni nagy merészség. Ezt belátta Pestvármegye;

lássá ezt be Nógrád vármegye is, hol providentialis férfiakban nincsen fogyatkozás!

Nógrád megye rendkívüli közgyűlése.

(Ápril hó 16-án.)

A rendkívüli közgyűlésen nem várt számban jelemték meg a bizottsági tagok. Résztvett a közgyűlésen 70 tag. A közgyűlés élénken folyt le, s az állandó választmány által alaposan letárgyalt fontos ügyek, kivéve a baglyasajjal tisztujtást, minden teennakadás nélkül folytak le. A gyűlést megnyitó főispáni beszéd gróf Forgách Antal emlékének volt szentelve, melyet Huszár István indítványa követett.

Gr. Gyürky Ábrahám főispán rajos eljenzések között elfoglalván előki székét, a gyűlést következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt megyei választmány! Szomorú kötelességnek teszek eleget, midőn a t. m. bizottmány tudomására hozom, hogy megyénk egyik óserégi családjának nagy tehetségű sarja, nm. ghymesi és gácsi gr. Forgách Antal, a Lipót rend nagy keresztese, a Szt. István rend kis keresztese, cs. k. kamarás, valószínűs belső titkos tanácsos, Magyarország volt főkanzellárja s e megye volt főispánja, nincs többé!

A megboldogult igen nehéz időkben, nehéz és nagy szerepre volt hivatva. Nagy időkben nagy szerepet vinni nem mindig bálás dolog és nem csekély feladat; azonban meg vagyok győződve, hogy a történelem, mint másoknak, úgy neki is igazságot fog szolgáltatni. Ehez azonban idő kell, mert a történelem igaz betűi csak akkor szoktak a magok teljes fényükben ragyogni, midőn az illetőnek csontjai már rég elporlodtak.

Itt e megyében mindenki tudja, hogy ő az utóbbi időkben küzdelmünknek mindenkor tevékeny tagja volt; éri itt mindenki, hogy az ő halála, nagy és alig pótolható ürt hágy mindenfelé; azért is melegen ajánlom emléket szives figyelmükbe.

Ezen indítvány elfogadtatván, az a főispán által végzetileg kimondatik.

Scitovszky János alispán bejelenti, hogy a szomorú eset alkalmából indítatva érezte magát arra, hogy az elhunytak ravatalára a vármegye nevében koszorút letehesen. Miért is ezen tény utólagos jóváhagyását kéri. Kegyelettel jóváhagyatik.

A főispán, a jegyzőkönyv hitelesítésére Hannaly László, Komjáthy Anselm és Reményfy József urakat kérvén fel, a gyűlést megnyitónak jelenti ki.

Ezek után a napirendre tűzött ügyek tárgyalattak le.

Nevezetese az utólagosan beérkezett 1885. év községi költségvetések, jobbára jóváhagyattak. A hiányos felszerelések miatt 17 köljegyző ellenfegyelmi vizaglat rendeltetett el.

Lapjút és Karancsalja községek pótköltségvetést terjesztettek be, mivel Bella Ferenc ottani volt köljegyző örökösei ezen községeket az elmaradt köljegyzői fizetésekre nézve megperelték, sőt már a következő bírói árverés alatt áll. Azonban a pótköltségvetés kellőleg felszerelve nincs, még a követelési összeg sem volt teljesen kiűntetve, miért is a pótlólagos felszerelés elrendeltetett. Nehogy azonban az illető községek ingatlanai elárverestessenek, az alispán felhatalmaztatott, hogy a segédalmi pénztárból 6 évre 6 % tőli melletti a magtelelő kölcsönt megadhassa. Mivel

pedig, dacára annak, hogy a követelés bírói a vezéssel fenyegettetik, mégis Raglyasajja községének képviselő testülete a fizetést megtagadja; a járási szolgabíró utasítva lett, hogy a képviselő testületben ezen kérdést újból tárgyaltsa le, s azokat, kik a kifizetés ellen szavaznak, vegye névjegyzékbe azon lakosokból, hogy a ki nem fizetésből folyó káros következményekért felelőse tételtessenek.

Hasonló követeléssel van terhelve Kékényes községe, mely ellen Bolgár Lajos volt tanító és jegyző örökösai 2767 frt 45 kr követelést támasztottak. Az erre vonatkozó pótköltségvetés jóváhagyatott.

S-Tarján községe jelentést tett, hogy mivel a városban 15 jégverem van, melyek a lakosság által igénybe vehetők, nem látja szükségét annak, hogy a község számára külön községi jégverem alkottassék. A jelenre nézve tudomásul vétetik, azonban a község utasított, hogy jövőre minden áron állítson jégvermet. Hason jelentés tételt Tolmácsról is, hol a községet Illés Ödön és Szabó Sándor urak látják eljéggel, jövőre ezen községek is külön jégvermet kell állítani.

Bolgárom községe folyamodott, hogy mentessék fel az 1882 dik évre a körzeti díjak leszámolásának terhe elől. Elutasított.

A baglyasajjai tisztújítás ellen Steller Antal megyei tisztviselő szólt fel, a választást semmiének nyilvánítván, mert azt nem a rendes szolgabíró vagy annak helyettese, sem pedig ezek akadályoztatása folytán az 1871. XVIII. t. cz 49 § értelmében a törvényhatóság által megbízott bizottsági tag, hanem egy tisztviselői segédszolgabíró teljesítette. A választást oly eminens csalekménynek találja, melyet csak a rendes tisztviselőkkel lehet fogadtatni.

Reményfy József ellenkező nézetben van, s alaposan kifejti, hogy itt az idézett törvény szakasz nem alkalmazható, mert a tisztviselői segédszolgabíró megbízás esetén a rendes tisztviselő hatáskörét gyakorolhatja. Az általános választmány javaslata, mely mellett az alispán is felszólt, elfogadtatik s a választás helyben hagyatik.

A jobbágyi választás megsemmisítetik, s tárgybán a vizsgálat elrendeltetik s ezzel Harmos Gábor főjegyző megbízatik.

Velser Andor penzsi lakos kérvénye a penzsi választás ellen, elutasított.

Szentiván község tisztújítása is megsemmisítetett.

Patak község tisztújítása helyben hagyatott. Ezen esetről folyólag azonban, mivel tapasztaltatik, hogy a községgel, tényleg szerződésben álló egyének szerződéseiket szinleg mára rubázzák, s magukat megválasztatják, ezen kijáratások megállása tekintetéből vélemény adásra a jogtörvény határozatát felhívjuk.

A távollévő főorvos helyett Seitovszky János alispán úr válaszolt, hogy a főorvos vagy járási orvosok által bejelentett esetekben az alispán azonnal intézkedik. Ezen konkrét intézkedések és azok eredményei a jelentésekben jövőre felvehetők lesznek.

Kálló község lakosságának egyházi szolgabírói ügyi pótköltségek végett a járási szolgabírónak visszaadott.

Kelemen Gábor bpesti ügyvéd, mivel a bizottság tagjai és az alispán ellen sűrű kifeszésekkel élt a Halász testvéreknek, mint Gr. György Ábrahám bérlettel. Egyében, onnőfogva ezen kibégítés megteremtése végett beadványa a b. gyarmati szolgabírónak kiadott. Ezen végzésre Kelemen előterjesztéssel el, azt mondván, hogy felelősség esetén az alispán és község bizottság ezen ügyben mint érdekelt felek nem intézkedhetnek, miért is kéri, hogy az ügy a bpesti bírósághoz tétessék át. Előterjesztése azonban figyelembe nem vétetett, mivel ilyenmő delegációnak csak az esetben lenne helye, ha esetleg az ügy felelősség folytán az alispánhoz vagy a község bizottságához felterjesztetnék.

Ugyanezen ügyben a bérletből folyó szabályozási költségre hozott elsőfokú határozatok a minisztérium által megsemmisítetvén, az iratok az alispánhoz újabb határozathozatal végett kiadattak.

Borhy Antal kiegészítő fegyelmi ügy 10 frt bírsággal befejeztetett.

Árvauagy. A negyedévi jelentés szerint a gyámoltak száma: 14087, a gondnokoltaké: 207. Beadványok összes száma: 4750, melyekből elintéztetett: 3459. Hátrálék: 1201. A hátrálék azal indokoltatik, hogy az árvaszerk egyik tükke: Jászonszky József már 4 ik hónapja fel van függesztve tisztviselőtől. A hátrálék ellen ismét Kövy Tivadar szólt fel; azonban az alispán a hátrálékot indokoltatnak találja, mivel tényleg az a dolog, hogy az árvaszerknél egy munkasor hiányzik. Tornócs adófelügyelő úr megjegyzi, hogy egy havi hátrálék nem sok.

A gyámmentés állapota készpénz és értékekben: 562286 frt 99 kr. A tartalék alap 9293 frt.

Tanügy. A tanköteles gyermekek életkorának kitűztetése végett utasítás bocsátatik, meg a megyei hivatalban közzé fog tétetl.

Szoboszlai Mór b. gyarmati polg. iskolai tanár ezen állásában véglegesen elhagyta a város által. Ezt a közözi minisztérium jóváhagyja s erről a városi iskolások értesítetl.

A márczai 879. 80. és 81. évi iskolai számadások egy része jóváhagyatik, az 1882-83. évi pótköltségek végett kiadattak a szolgabírónak.

A b. gyarmati polg. isk. költségvetés jóváhagyatott. Jogügyek. Előadó Steller Antal főjegyző. A szőlői bíró és jegyző, valamint a füleki jegyző a közmunka késedelmes elszámolása miatt a szolgabíró által 25-25 frt bírságban marasztaltattak. Ezen bírságok 5 frtra szállítottak le.

Kurcs Károly sziráki lakos Gutfreund Mór panasz folytán regale csontkításban itt is vétkeznek találtatik, s e tekintetben az alispán által hozott marasztaló ítélet, helyben hagyatott.

Adóügy. Márcz havában befolyt 50175 frt, az év első negyedében: 186,648 frt. Mult év hason negyedénél az állapot 29340 frttal jobb.

Börtönügy. Márcz havában a fogycenzus száma: 311 férfi, 12 nő. Keresmény 306 frt 60 kr, melyből a raboké 92 frt 27 kr.

Útügy. A jelentés szerint az állami és megyei utak kedvező állapotban voltak. Jansen Alfonz azon ajánlata, hogy a Fülek és S-Tarján közti országúton a 23 és 32 kilométer közti utaknak 6 évi ellátását magára vállalja, ezen utra eső fenntartási költség fejében, mint első ilyenmő kísérlet, elfogadtatott, s a szerződés létesítésével az alispán megbízatott.

Nádách Aladár, Kresák Ferenc és Smidt József vic. bizottsági elnököktől beérkezett számadások a számvivősegek kiadattak.

A ribai hid helyreállítása sürgettetett.

A község értesítetik, hogy gőzgépközelők és kazánfűtők az e országból Selmecsbányán alakított bizottság előtt is letehetik a vizsgát.

A m. kir. államasutakhoz tartozó hidak megvizsgálására Gr. Berchtold Arthúr, az építészeti hivatal egyik tagja és a járási szolgabíró küldetnek ki.

Nándor községének meg nem engedtetett, hogy vicinális munkaserejét az arra vezető megyei úton felhasználhassa. (Azt a kis utasakaszt, mely a községen vezet keresztül, a jóra való lakosság bizony úgy is megcsinálhatná.)

Szakal község kérvénye vizsgálat végett a járási szolgabírónak adatott ki.

S-Tarján kérvényének vicinális uti hálózatainak megválasztása iránt, hely adatott.

Postaügy. Heréd községében ápril hó 16 tól postaállomás lépett életbe, mely állomás Hatvanhoz van egybekötve.

Oldás vége d. u. 1 órákor.

Elmélkedések.

István Gáborról.

(Folytatás vége.)

Visszamenve a községügy kérdéseire, valóban, államháztartásunk második évtizedének utolsó elrendeltetett a kormány által a népszerű egészségügynek, az az életmentések a népi iskolákban való tanítása. Eddig is tanítottak, de csak a felsőbb tanintézetekben, mintha azoknak önkéntesek önművelődésénél nem sajátították volna azt el később úgy is. E rendelet folytán a két műveltségi Balázs főszolgabíró által körös iskolai számára meghozatván, már ez évben taníthatatik, s így most már csak a derek tanítók buzgalmatól, s akaratától függ, hogy a szakmákat kellően átérték, általánosítassák, s aztán a két fele, de még az ismételt osztályban is tanítsák, hogy azt a fűk teljesen megemésztesse magukkal az életbe kivigyék.

Közleményemnek egyik helyén azt mondtam, hogy az 1884. évi kedvezőbb népesedési viszonyoknak nem annyira az orvosok, mint az általános jó légységi állapotok lehetnek okai; most viszont azt mondom, hogy éppen az nem valószínű az orvosokat józan észrel senki a nagyobb példánál járványok alkalmával előforduló háláztatások esetén. Ilyenkor minden szem kérdőleg, talán kárhordatolag fordul az orvos felé, pedig ő ép oly érdeklél, részvételrel viselkedik betegre iránt, mint annak legközelebbi környezete, minden kimult betegre felett szívéből gondoskodik. — A községátadás legjobban tudja, hogy járványok alkalmával a minduntalan változkozó községi elöljárók tájékozatlansága, sokszor indolentiája miatt mily tökéletesen hajtható végre az óvó, rendőri és fertőtlenítő eljárás. Azt még csak egyedül az orvos érzi, hogy az emberek tekintélyes részének makacssága, tudatlansága, szegénysége csak nem egészen eredménytelennek teszik minden munkáját, minden igyekezetét igen sokszor.

A mult évi cholera hírek, és rendeletek alkalmából ugyan hány község rendelte meg a szükséges gyógyszereket, és fertőtlenítőket? Én egy tudom, hogy igen kevés; s mintán hálálaten a szerekre nem volt szükség, a többi renitens községek által ezek is kineveltettek, községbeliek által pedig szemrehányásokkal illetettek, mintha az a fertőtlenítő kezelet kérsen, vagy mintha nálunk oly feletté ritkák lennének a bármely járványok, melyeknél aztan használhatók, azt is jó lenne tudni, hogy a megyei rendelet folytán vajjon hány község csináltatott jégvermet? S hogy mit fognak tenni eme községek meg urasági jégvermek hiányában a valószínűleg bekövetkező ártalmi járványesetén, főgyógyszerrel lévén ellátva az orvosnak a jég.

Midőn közleményemnek hosszúságáért bocsánatot kérek a t olvasótól, beáram az, azon reményvel, és tudatban, hogy most már igyekezetem szerint megvilágítván előtte sok dolgot; annak megítélésében az eddigittől eltérő más álláspontot foglal el, s nem fogja az okozatot az okól különválasztva megbírálói, s hogy a hátrányos okokat tehetsége szerint ő is igyekezik fog vagy elmellőzni, vagy legalább jobb irányba terelni.

Községi élet.

E lapok f. évi 11 ik száma hasábjain „Községi élet” czímen olvastam „Falusai aláírásával közölt, s a cikkből kivethetőleg bizonyosan S. község valamely virilis képviselője által írt felzárólatást, melyre nézve csak a következőkben vagyok bátor tekintetes szerkesztő úr szives engedelmeivel becses lapja hasábjain reflektálni.

Rövid ideje, hogy a megye területén működöm, de azért: a már idejövetelem idején is felfüggesztve volt, s az azóta felfüggesztett községi és körjegyzői számadásból merítettem magamnak anyagi tapasztalatot, hogy a megye kormányzata eddig, vagy nagyon tapasztalatlan, vagy nagyon könnyelmű kézen volt, de viszont meggyőződtem arról, hogy most éppen ellenkezőleg oly kezében van a gyepő, mely nem enged az azon vezetettéknél a roszsban legkisebb előhaldást sem, sőt az eddig eltört útról is visszavertére kényszerít.

Felzárólató úr azon fájdalomnak ad kifejezést, miszerint a községi számadások átvizsgálása azért történik oly felületesen, mert az azt teljesítő képviselőtestületi gyűlésben a községgel bérleti szerződés viszonyban álló képviselők vesznek nagyobbára részt, kiknek érdekében áll a számadás tüzetes megvizsgálásába bele nem bocsájtatni, s azok vagyis az értelmiség osztályából álló képviselők, kik a számadásokat szigorúan vizsgálnak meg (?), otthon nem létezők s. t. b. ürügy alatt a gyűlésre meg nem hívatnak.

Hogy a községi képviselők sorában oly egyének is vannak, kik a községgel szerződési viszonyban állnak, valamint az, hogy azok, kik talán a számadásokat részrehajlás nélkül vizsgálnak meg, vagy annak átvizsgálásához az eke szarva mellett felálló képviselőknél jobban értenének a gyűlésre meg nem hívat-

... az alispán és rokona temetésére elutazott, az ülésen részt nem vehet. A főispán itt is meleg szavakban megemlékezvén gr. Forgách Antal elhunytáról, az elhunyt tisztelettel bizottsági tagnak emléke Huszár István úr indítványára e helyütt is jegyzőkönyvileg megörökített, s a családhoz részvényt nyilatkozat moncsztatik.

Es alkalommal gr. Forgách Antal elhunytával kereskedésbe jött bizottsági tisztségek betöltettek. És pedig a gyámügyi felelősségi bizottságba behivatik gr. Berchtold A. pótlag, az erdőügyi bizottságba Hanczky László, az erdőügyi kibégásokat intéző bizottságba: Madách Károly.

As alispáni jelentés a sorozásra terjedt ki, jelelvén, hogy a b. gyarmati, szécsényi és füleki jban, úgy mint ezelőtt a losonczy járásban a sorozás kielégítő eredménnyel fejeztetett be. Most Szirákon folyik a sorozás. Jelenti továbbá az alispán, hogy a vicinális bizottsági elnököket márcz 30 án berendelte, s itt a kellő utasításokkal ellátta őket.

Dr. Kacsorics Gyula főorvos, mintán súlyos beteg volt elfoglaltva, az ülésen részt nem vehetett. Jelentése felolvasatván, az ellen Reményfy József b. tag úr felszólt, előadván, hogy ezen hónapból hónapra egyhangú jelentésekkel nem vehető ki, vajon a felbontott betegségi esetekben törtettek e kellő intézkedések és mily eredménnyel? Jövőre tehát a jelentéseket ily irányban is kiterjesztetni kéri.

nak, egyedül az illető értelmiség gondatlanságára mutat; gondatlanságára pedig azért a községek rendezéséről szóló 1871 évi XVIII. t. cz. IV. fejezet 36 § 6) pontja értelmében az, ki a községgel szerződési viszonyban áll, községi képviselő sem nagy adó fizetés sem pedig választás alapján nem lehet; s ha mégis: ily egyén a képviselők sorába bele jönne, jogában áll az ellen bár mely adófizető községi lakosnak is ugyan azon törvény 52 §-a alapján a választástól számított 10. nap alatt az igazoló választmányhoz esetleg pedig az 54 §. értelmében ennek határozata kézbesítésétől számított 5 nap alatt a törvényhatósághoz fellebbezéssel élni, mely a vitás kérdésekben végérvényesen dönt; és mert: ha a községi képviselő testület valamely tagja a gyűlésre meg nem hívatik, jogában áll a meg nem hívott képviselőnek a törvényhatóságnál 8 nap alatt a gyűlés megsemmisítését kérelmezni, mely azt okvetlen megsemmisíti, s utasítja a képviselő testület elnökét, hogy új gyűlést hirdessen, melyre is a megsemmisítést kérelmező képviselő pósta útján hivandó meg.

Hogy pedig valamely kartársamnak netalán azon feltervéseire is várakozás nélkül válaszolják, hogy ha esetleg a „Meghívó” szétküldése alkalmával valóban nem volna honn, a gyűlésre hogy hivassék meg? erre nézve megjegyzem miszerint én a meghívókat úgy a helyben, mint más helyen lakó képviselőknél is vét-bizonyítvány mellett szoktam eddig is és fogom ez után is ki kézbesíttetni, utasítván, illetve felkérve a kézbesítőt, miszerint ha a meghívó a képviselő testületi tag honn nem léte miatt saját kezébe kézbesíthető nem volna, a meghívót bagyja az illető, lakásán, ezen körülményt a vétbizonyítványon jegyezze meg, s a vétbizonyítványt a családjához tartozó egy egyénnel is irassa alá.

Ha azonban a képviselőtestületi tag lakásán egyáltalán senki sincs honn akkor a Polg: tk: rdt: 265 §-a szerint járok el.

Különb. én is csak tek. Szerkesztő úr azon kijelentéséhez járulok, miszerint legyen meggyőződve felelősködő úr, hogy Scitovszky János úr alispánkodása alatt ily törvény ellenes cselekmények előfordulni nem fognak, s hogy ha még most előfordulnak, csak azon egyedül ok miatt, mivel nevezett alispán úr ez ideig még magának arról tudomást nem szerzett, de még ha felszólítás nem történt, nem is szereshetett; s most már ily uton tudomást szerezve, határozottan merem állítani: a legszigorúbb intézkedéseket fogja eme cselekmények elkövetése megakadályozása végett elöle lépíteni.

„Lassan megyünk messzire.
Úgy érünk a végére.”

Mátfa-Verebélyen, 1885. évi április hó 13. án.
DELY LAJOS,
okl. közjegyző segéd.

Palóc-világ.

— Tanulmány. —
(Folytatás és vége.)

Házát is két olyan oszlopra építi, melyek közül az egyik a „Bál isten” emlékére a bálvány, míg a másikat a kereszténység tiszteletére a „Boldog anya” néven nevezi, tele metszve hiéroglyphszerű ákom-bákomokkal, melyeket se le nem olvas, se le nem ír, se le nem rajzol ma senki; csak a gyerekek csókolják sorba imádkozás után, lefekvés előtt.

Pray szerint a régi hunok valamikor Chinába járaták gyermekeiket iskolába, valjon nem ott tanultak-e el emez ábrák elemeit? Író eszköz gyanánt még a mult században is általánosan a rovást használták s Balaskó Pált latin verbenn énekelte meg Bál Mátyás, amiért az általa hallott éneket beszédeként és szövegként ilyen rovásokról tíz év múlva is le tudta olvasni vagy énekelni. Thuróczy és Oláh Miklós állítással szerint így rottak a székelyek épen, még pedig len hunocytá bálukkal.

Rá is ért a nép az éltre mindig jobban, mint ma; nem járt oly tömegesen az alföldre dologba, mint most, hanem „báncseket” fektűt a szapor, s ha tökmagot tisztíthatott, hát boldog volt. Az igények ma fokozottabbak.

Az egész családokat most is „had” elnevezéssel illetik mint Egyházas Báston, ahol a „Medve” hadja „Köböl”, „Tubarc” és „Csajka” osztályokba szakad.

A palóc a házát, gazdasági és háztartási eszközzeit, fehérszűjűt, bocskorát stb. maga kezíti, más házi ipara alig van. S ha volna, nem tarthatna volna fenn azokat a régi reminitenciákat, amelyeket ha nem is a pogány korba, de a kereszténység első századaiba lehet visszavezetni.

Ezek szerint Gézától kezdve nyolc hosszú századnak kellett elvonulnia, hogy a keresztény vallással át vett római, u. n. diák írásmód a régi hun, székely vagy palóc betűket képes volt kiküszöbölni, akiknek nemcsak ábrák, de képek is voltak, amint az I. András I. rendeletének 4 §-ból kitetszik, a hol ez áll: „Isten telen szittya tisztelegéseket a hamis isteneketől töröljék, képeket lerombolják.”

A rovást, úgy látszik — a szentkúti, verebélyi cifra-betűk emléke tartotta fenn, a melyeket egy-egy krajcárért vásárol a vezeklő, nagy boldogságon napján.

A palóc ha számlál, csak ötig megy; mint a ró-

gi római a maga I. V. X. L és M betűivel, amikben egykét jelt hol hozzátesz vagy elvesz belőle; vagy a zsidó ahol minden arabe számjegy egy-egy betűvel képviselője. A palócnál a hatos: öt meg egy, a hetes öt meg kettő s így tovább. Sőt a régi világban az őregberek közt nem egy gyöngye elméjü találkozott, aki különbséget tett az egyes garas meg a három krajcár között, ha vett vagy eladott valamit.

Ilyen korlátolt a gondolat menete; sőt visszacsúszott a következtetésé is. Álljon itt ismétlőleg egy pár. Először látott életében hamuvetőt egy este, a palóc a kormamáros asztalán.

— Ugyan kérem szeretetved, minak való lehet ez a olló forma jaeczag? — kérdi nagy kíváncsian a kappantóra mutatva.

A kormamáros e-mondja, hogy azzal veszik el a gyertya hamvát és birtatja az embert, hogy a már úgy is megnyult hamvat koppannta el.

— No me terobálom! — úgy mond — s ezze, a balkeze két első ujja közé veszi a koppanntócs szét-nyitja: azután a gyertya hamvát jobb keze két első ujjával elvévén, azt a koppanntó ládacsakájába helyezi és a födelet egész illedelemmel rácsukja s fejcsoválva így szól:

— No má megkeő adnyi neki, hogy aókamatos kis szörzám.

Vagy egyszer Guszonán nagy nagyon elszaporodott az egér. El is panaszkodta baját egy asszony a kántornénak, aki azt a tanácsot adta neki, hogy hát macskát kellene tartani.

— Gondoltam is een máá erre, de aztán megint csak a jutott eszembe, hogy hát mindegy, akkor a macskát tartom, akár az egeret: mind a kettőnek ennyi kell adnyi.

A palóc phlegmája bámulatos.

Egy palóc Egerben történetesen hosszú csizmát talált kiválasztani a lábára, s hogy vele egy köben megbotlott: minden azó nélkül rátette a lábát a vágótőkére s a baltával annyit vágott le a csizma orrából, amennyi fölösleges volt.

E sorok írója néhány év előtt kísérletet tett a „Bezen attamaz” kezdetű u. n. kun „mistránk”-ot a finn-ugor nyelvekkel való hasonlítás alapján magyaráztatni; akkor még nem tudta, hogy ennek az imádságnak nyelve tatár eredetű: de azt a tanulságot merítette belőle, hogy a nyelveknek mindaddig „ad abmodum” forrják a magyar nyelv természetének fejtegetését vinni, míg a provinciálismus tana tisztázva nem lesz; és hogy a vallással végre a finn ugor és a török-tatár rokonság között meg legyen állapítva: gyermekeink érdekében kívánatos, akiknek épen a tanáraik nem ismerik a magyar nyelv lényegét, melyet előadnak s nem átallják megmagyarázni be le vallani azokat a tévedelmeket, amelyeket épen az anyanyelv oktatása körül kénytelenek kiállni. *Andor Imre.*

H i r e k.

Személyi hírek. Gr. Gyürky Ábrahám főispán 6 nagyméltósága ápril. 16 15 én érkezett székvárosunkba. Másnap a közigazgatási bizottsági ülésen elnökölt, s azután a tisztelgéseket fogadta. A székvárosból csak ápril 17-én távozott el. Scitovszky János alispán úr B. pestről ápril 14 én d. u. 4 órakor érkezett haza. A közig. bizottsági ülésen résztvettek: gr. Czebrán László, Hunzely László, Hunzár István, Kövy Tivadar, Madách Károly, gr. Pejacsevich Arthur, Reményfy József és Sréter Alfréd urak. — Jeszenszky Danó b-pesti kir. közjegyző úr, kit városunkban most is mindnyájan tisztelünk és szeretünk, körünkben 2 napot időzött.

Hymen. Luchkovich Imre megyei földbirtokos úr e napokban jegyezte el a szép Bugát Mariaka kisasasszonyt. — Ipolyzágon, Hederváry Gizella kisasasszonyt, Hederváry Antal közbecsülésben álló s tágabb körben ismert kitudó ügyvéd szellemes és kedves leányát eljegyezte Dr. Rácz Imre ügyvéd úr. Hontmegyéből még egy örvendetes hymen hírt vettünk, ugyanis Szulovszky Aurél, ügyvéd és birtokos e napokban jegyezte el Levatic Irma kisasasszonyt, Levatic Márton lévai birtokos gyönyörűségű leányát. — B. Gyarmaton Weiss Regin kisasasszony, Weiss Sámuel kedves és szép leánya ápril 15 én kelt egybe Winter Vilmos úrral. — Időb. Kapor György megyei alispáni úrnok, e napokban jegyezte el öz. Groma Jánosné asszonyt.

Jeszenszky József Árvasszéki úlnököt a közig. bizottság fejelemi bizottsága, ápril 16 án, gr. Gyürky Ábrahám főispán elnökölete alatt tartott ülésében állásfoglalást elmozdította.

A főispáni ebéd, ápril 16-án nagy élénkséggel ment végbe, mi főleg annak tulajdonítható, hogy úgy a közgyűlés mint a közig. bizottsági ülés legnagyobb rendben és minden fenn akadá nélkül folytak le. Az ebédnél a bírósági tagok is részt vettek. A főispánra Pajor J. kir. tanácsos ur mondott ékes toasztot, majd az alispánra: Simko Frigyes b. gyarm. ev. lelkész, ezen toasztot Pajor úr azzal egészítette ki, hogy éltette derék alispánunk kedves és szeretett nejét, valamint szép gyermekeit, szóval az alispáni családot, mely városunkban a rövid ittlétele dacára máris köztisztelőt és szeretetben részesül.

Grimm Lajos, a losoncsi részvénytársasági gősmalom igazgatója ápril 16 án a reggeli órákban öngyilkossággal vetett véget életének. A rémhír a székvá-

rosba d. e. 10 órakor táviratilag érkezett, s roppant sensációt keltett mindenfelé, mivel gr. Forgách Antal halála és Grimm öngyilkossága folytán mindenki azon hitben él, hogy az Áldásosan működő gősmalom esetleges liquidálása ezen szerencsétlen eseményekkel lenne zökkentébe hozható.

Szívtelen anya. Vadkerten ápril hó 10-én az éjjeli órákban öz. Hegedűs Gáborné 2 éves gyermekét a kúba vetette, hol a szegény ártatlan megfullt. Mondják hogy az anya ezen szörnyű tette késéggel kezdte nyomor miatt határozta el magát.

Emberölés. Juhász György és Kiss István maczali lakosok már évek óta birtok perbe állottak egymással. Ápril 12-én vasárnap délelőtt a kormamáros (a helyett hogy templomba mentek volna) össze szólalkoztak s összeverekedtek. Ezen verekezésnél azonban nem elégedtek meg, hanem volt annak gyászosabb folytatása is. T. i. Kis István bosszútól hajtatva, Juhász György házához ment, mely be volt csukva; ekkor Kis István el kezdett a kapun rettentően dörömbölni s a kaput be akarta törni. Juhász Gergely épen az ebédnél ül, mikor Kis István javában döngötte a kaput. Ekkor Juhász György elővett egy nagy kést, kiment, a kaput felnyitotta s Kis István felé szaladt. Kis István, kinek a neje is eljött, menekülni akart ugyan, azonban már késő volt, mert Juhász György oly erősen döfte a kést belé, hogy a kés a tüdőbe hatott, és a szerencsétlen belső elvérzés folytán néhány percz múlva kiadta lelkét. A bírói szemle ez ügyben ápril 14 én ejtetett meg s e csálból a helyszínen dr. Melicher Ferencz kir. ügyész, Klaya János vizsgáló bíró, dr. Feledi Ferencz, és dr. Pribil Antal orvosok megjelentek.

Luby Sándor úr városunk derék fia, kinek írói neve már eléggé ismeretes, legközelebb „Tűz percek” czim alatt költemény füzetét ad ki, melyre litani községünk zivars pártoló figyelmét ezennel felkérjük. Előfizetési ár: 1 frt, díszkötésben 2 frt. Az előfizetési pénzek a szerzőhöz a Pesti Hirlap szerkesztőségébe (B. pest, Nádor utca 7 sz.) küldendők.

Pánaszív hangok. A „Narodnie Noviny”, „Kisérletek” címen hosszú jeremiádat ír ismét az elnyomtatásról, mely a magyar állam részéről, — a mint ő mondja — a tót népet sújtja. (Érdemesnek tartjuk a hosszú cikk egyes részeit röviden megismertetni olvasóinkkal, hadd lássák belőle, mennyire rögzizme szilleményei azon jajgatások, melyek a tót nép nevében a pánszavizmus érdekében történnek. Valódi lakosai — mondja cikkíró — ezen földnek, mi tótok, joggal nevezhetnők magunkat a kisérletek nemzetének. Nem volt az a hatalom, mely milliókat ne vont volna a Tatra alul körébe; nem volt, ki hatalommal bírt, hogy beuntunk önmaga szaporítására való anyagot netáított volna. Bach a kócos Teuton (németiség) bélyegét sütt ránk, s midőn bukott, rémület fogott el s már 20 éve lesz, és azt még csontjainkban is érezzük. Hogy e tekintetben nagy mérvben tapasztaljuk évenként legalább 365-ös azon közmondás igazságát; a ki nagy-lelkűséget vet, hálátlanságot arat, mindenki tudja, aki csak kevés figyelmet fordított igazmondásunkra (?) Ezek előre bocsátásával elmondja (hányadszor?) miért érezi magát elnyomtatva: mert könyveit, egyesületeit, gymnasiumát, Maticáját beszűntették; mert rémet üldöznek mely nem létezik, mert erővel magyaronítanak, és mégis, kiált fel kárörömmel, a hét nyelvű állam egy lépést sem tett előre, sőt hátra maradt. Ezek elcsorolása után végre kilynekad a cél is, mely a sok panaszra okot adott, az ujjonnan alakulóban levő „tót közművelődési egyesület” az, melytől annyira remeg, s melyben a tótág új elnyomást látja, kivált azért mert a „Maticá” tól lefoglalt pénz is ezen egylet céljaira fog fordíttatni, s ez ellen kel ki, erősen mondván: „ha e pénzt elfoglalja a kormány, idegen vagyont foglalt el, s ha élvezni fogja idegen vagyont élvez, ismételtük: idegent.” Kikel azon férfiak ellen, kik az egyesület élén fognak állani s kik egy betűt sem tudnak leírni tótul. Ezen egyesületben merényletet (!) lát a tót nyelv ellen, mert ennek is csak az a célja, hogy lassan boldogultá tegye a tótágot. Majd újra panaszra fakad ki, hogy a tótok nem hallgatják meg cikkíró intelmeit, a Góthaként végzi: „Világosságot, világosságot a népnek”. Világosságot, bizony igen, mondjuk mi is, de a cikkíró fejébe, mely képes ily fantasz szavagorikus eszményörnyeket bocsátanni világá (V. K.)

Gyászhi. Gr. Berehtold László, Nyitra megye volt főispánja hosszas szenvedés után ápril hó 13 án kimúlt. Béke hamvaira!

Halálhír. György Kálmáné szül. Horváth Malvin, Horváth Edmund egyetlen kedves leánya ápril hó 11-én Szécsényben 2 évi boldog házassága után 21 éves korában jobblétre szenderült.

Műn igazítás. Perényi úr cikkében a 14-ik számban Helyesebb sajtó hibák fordultak elő. Ugyanis: a 20-ik sorban „1873.” helyett 1783., a 26-ik sorban „halálcsöte” helyett házassága, a 28-ik sorban „bábjá ne legyen” helyett bábjá legyen, olvasandó.

Eftalálta! „Miért bűn a gyilkosság?” — kérdés-tek az examen alkalmával egy kis kócos füzet. „Mert az egésznek ért” — felelt az hamarosan.

